

Agrarische werkgevers hebben behoefte aan duidelijkheid en toekomstperspectief

Tekst: Elte Palm (Colland)

Rob de Wijk, hoogleraar internationale betrekkingen en directeur van het Den Haag Centrum voor Strategische Studies

Rob de Wijk is hoogleraar internationale betrekkingen en directeur van het Den Haag Centrum voor Strategische Studies. Er wordt volgens hem onterecht een slecht beeld geschetst van de agrarische sector. “We moeten ophouden met alleen maar te debatteren over stikstof en milieuregels en beginnen met een strategische visie op onze sector en kijken naar de kansen die er liggen.”

Hoe kijkt u aan tegen de ontwikkelingen in de agrarische sector?

“Voedselvoorziening is de basis van ons bestaan. Alleen daarom al is de agrarische sector belangrijk. Maar als we nu over de agrarische sector praten, dan gaat het vooral over stikstof en PFAS. Maar alternatieven voor de agrarische sector en makkelijke oplossingen zijn er niet. Het probleem is dat er niet wordt nagedacht over oorzaak en gevolg. Vergelijk het met de energietransitie. We moeten allemaal van het gas af maar tegelijkertijd zijn er nauwelijks duurzame en betaalbare alternatieven. De transitie van fossiele energie naar CO₂ neutraal heeft tijd nodig. En dat geldt ook voor de agrarische sector. Er is op dit moment geen plan, geen visie. Er zijn vooral veel regels en onduidelijkheid. Dan moet je niet gek opkijken dat de boeren in opstand komen.”

“Het probleem is dat er niet wordt nagedacht over oorzaak en gevolg”

Maar internationaal staat onze sector toch in groot aanzien?

“Dat klopt. Maar we zijn in Nederland vooral met geneuzel op de vierkante meter. Door de vele regels en onduidelijkheid stagneert de sector. We moeten veel meer over de grenzen heen kijken en kijken wat het met de sector kunnen in het kader van ‘open strategische autonomie’. Dat betekent dat we als Nederland meer moeten samenwerken met andere Europese landen om zo veel mogelijk autonoom op landbouwgebied te blijven en de voedselvoorziening voor de komende generaties te waarborgen. Zo kunnen we onze toekomst en positie als agrarische grootmacht waarborgen en blijven concurreren met landen als China en Brazilië.”

Worden we ingehaald door andere landen?

“We hebben in Nederland een enorme voorsprong in agrarische technologie zoals zaadveredeling. Landen als China zijn daar enorm in geïnteresseerd. We hebben goud in handen maar dat besef is bij onze overheid onvoldoende aanwezig. Nederland zou veel meer een visie moeten ontwikkelen om die open strategische autonomie te ontwikkelen. Als we niet snel wat doen, dan wordt onze sector uitgekleed en hebben we niets.”

“De sector heeft een enorme voorsprong in agrarische technologie”

Waar liggen op dit moment kansen?

“China heeft een voedseltekort en wil graag onze technologie wil kopen. Dan moet je met de landbouwproducten afhankelijkheid creëren. Dan kun je invloed uitoefenen uit en kun je goede afspraken maken en ook iets terugvragen zoals Rusland dat met het gas doet. Hier liggen kansen voor de Nederlandse agrosector, maar we pakken ze niet. In Nederland denken we vaak dat de wereld om ons draait. We moeten nu wakker worden en de landbouw inzetten als politiek strategisch middel.”

De overheid zet vooral in op kringlooplandbouw en lokaal voedsel. Hoe lijkt u hier tegenaan?

“Met kringlooplandbouw heb ik geen probleem. Ook de agrarische sector zal moeten bedragen aan een goed klimaat en grondstoffenverspilling moeten tegen gaan. Ik heb wel problemen met het idee dat alles lokaal moet. We zijn een van de grootste exportlanden in de landbouw ter wereld. Veel landen zijn afhankelijk van ons. Focus op lokaal is ouderwets denken en past niet in de wereld waarin we nu leven. Bovendien willen de meeste agrarische ondernemers gewoon een boterham verdienen. Dus het is prima om wat lokaal te doen, maar we moeten vooral doen waar we goed in zijn en dat is de wereld voeden. Ik vind dat de overheid dat veel beter voor het voetlicht moet brengen. We doen onszelf anders tekort.”

“De meeste agrarische ondernemers willen gewoon een boterham verdienen”

Hoe zorgen we dat de sector weer aantrekkelijk wordt?

“De agrarische sector heeft al langer te kampen met een imagoprobleem. Dat is nog eens versterkt door PFAS en de stikstofproblematiek. Het debat wordt veel te defensief gevoerd. Daar moeten we mee ophouden. Wat we nodig hebben is een strategisch plan, een marsroute, waarin een duidelijk visie ligt waar de sector naar toe wil. Een visie die over de eigen landgrenzen heen kijkt. En toets alle plannen die er nu al liggen aan die strategische visie. Zo zorg je dat de sector aantrekkelijk wordt en de instroom van studenten en werknemers op gang komt.”

“Een strategische visie moet ervoor zorgen dat de sector weer aantrekkelijk wordt”

Welke rol kan Colland spelen in het realiseren van deze visie?

“Het is belangrijk dat de sector de overheid overtuigt van de strategische waarde van de sector. De organisaties binnen Colland hebben daar een belangrijke rol in. Gelukkig wordt deze discussie al gevoerd door LTO Nederland. Uiteindelijk gaat het om wie zijn we en waar willen we staan over twintig jaar, niet alleen in Europa maar ook in de wereld. En hoe dragen we bij aan de open strategische autonomie en hoe vertalen we dat naar Nederland. Belangrijke factoren zijn kennis, innovatie en groei van de sector. Dat betekent van buiten naar binnen denken en niet van binnen naar buiten zoals nu vaak gebeurt.”

Wat wilt u tenslotte meegeven aan de agrarische werkgevers?

“Zij hebben behoefte aan een duidelijk verhaal. Als overheid moet je kunnen uitleggen wat je doet en waarom. Dat betekent dat je toekomstperspectief moet bieden en heldere doelstellingen moet afgeven voor de lange termijn. Bijvoorbeeld op het gebied van klimaat. De mensen in de sector zijn innovatief genoeg om oplossingen te bedenken om die doelstellingen te behalen.

Daarnaast vind ik dat al deze mensen trots moeten zijn op het werk dat ze doen. De wereld kan niet zonder Nederlandse agrarische producten en technologie en daar hebben zij een onmisbare rol in.” ■

“In Nederland denken we vaak dat de wereld om ons draait”

